

הגדה של פסח תשע"א
שיעור מס' 1

The Pesach series is sponsored in memory of Rabbi J. Gershon Neumann ז"ל
הרב קלמן גרשון הכהן ז"ל בן בנימין הכהן ושרה ע"ה

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז

הלכה א / מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן שנאמר (שמות י"ג) זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים כמו שנאמר (שמות כ"י) זכור את יום השבת, ומנין שבליל חמשה עשר תלמוד לומר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך. ואף על פי שאין לו בן, אפילו חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים וכל המאריך בדברים שאירעו ושהיו הרי זה משובח.

הלכה ב / מצוה יהודיע לבנים ואפילו לא שאלו שנאמר והגדת לבנך, לפי דעתו של בן אביו מלמדו, כיצד אם היה קטן או טיפש אומר לו בני כולנו היינו עבדים כמו שפחה זו או כמו עבד זה במצרים ובלילה הזה פדה אותנו הקב"ה ויוציאנו לחירות, ואם היה הבן גדול וחכם מודיעו מה שאירע לנו במצרים ונסים שנעשו לנו ע"י משה רבינו הכל לפי דעתו של בן.

הלכה ג / וצריך לעשות שינוי בלילה הזה כדי שיראו הבנים וישאלו ויאמרו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות עד שישב להם ויאמר להם כך וכך אירע וכך היה. וכיצד משנה מחלק להם קליות ואגוזים ועוקרים א השולחן מלפניהם קודם שיאכלו וחוטפין מצה זה מיד זה וכיוצא בדברים האלו, אין לו בן אשתו שואלתו, אין לו אשה שואלתו זה את זה מה נשתנה הלילה הזה, ואפילו היו כולן חכמים, היה לבדו שואל לעצמו מה נשתנה הלילה הזה.

רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ה הלכה יג

התלמידים מוסיפין חכמת הרב ומרחיבין לבו, אמרו חכמים הרבה חכמה למדתי מרבותי ויותר מחבירי ומתלמידי יותר מכולם, וכשם שעץ קטן מדליק את הגדול כך תלמיד קטן מחדד הרב עד שיוציא ממנו בשאלותיו חכמה מפוארה.

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ז הלכה א

תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו, שנאמר (דברים י"ט ה') דברים ד' מ"ב) וחי, עשה לו כדי שיחיה, וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין, וכן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו.

ביאור הגר"א למשלי

באין אלפים אבוס בר כשאין לו צונה ואלפים גם האבוס בר רק אין בו תבואה כי מי יפתח לו וישדד

אדמתו להוציא בר אבל רב תבואות נמצא למי שיש לו כח שור לאכול ולעבוד עבודתו והענין הוא כי אלפים הוא לשון למוד ואמר באין אלפים כשאין לו תלמידים עם מי ללמוד אז גם האבוס הוא בעצמו נעשה בר ורק מן הכל ורב תבואות בכח שור פי' שיתרבה לו תורה כשיש לו כח שור דהיינו תלמיד הגון ואמר לשון שור ע"ד שאמרו רז"ל לעולם יהיה אדם כחמור למשא וכשור לעול ויש בזה ג' פירושים אחד כמ"ש למעלה ע"פ עץ חיים היא וגוי כי יש ב' מני מחזיקי ידי לומדי תורה א' בגוף ואחר בממון וזהו חמור ושור חמור למשא דהיינו שיעבוד לת"ח בכל כח גופו וכשור לעול שנושא עליו עול ת"ח ליתן לו די סיפוקו אשר יחסר לו והפי' הב' כחמור למשא לנשוא עליו עול מצות ולהדור אחריהן לעשותם וכשור לעול הוא עול תורה והג' כחמור למשא כי יש בתורה פשטי תורה להבין הענין הפשט באר הטיב ויש ג"כ פלפול לברר וללבן הענין בקושיות ותרוצים ובעלי לומדי תורה בפשט הפשוט המה נקראים חמורים והלומדים בפלפול המה נקראים שוורים כשור בעל קרנים וכמ"ש ז"ל נגחו הוין לו בנים שנוגחים בתורה וזהו שצריך האדם לב' הדברים ללמוד פשטי התורה ולחזור עליהם תמיד וגם לפלפל בלימודו כדי שיצא הענין מזורז ומלובן בלי קושי וז"ש ורב תבואות הוא בא מכח אותו תלמיד שהוא כשור בעל הקרנים וחרף גדול בפלפול כי הוא מקשה והוא מפרק וממילא רווחא שמעתתא.

משלי פרק יד פסוק ד

באין אלפים אבוס בר ורב תבואות בכח שור :

Rabbi Brovender's Weekly Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.